

Prírodná poézia

Pozdrav

1 Báseň Pozdrav je vlastne prvou časťou veľkej epickej básnickej skladby. Jej celý názov sa dozvieš po **vylúštení** tajničky:

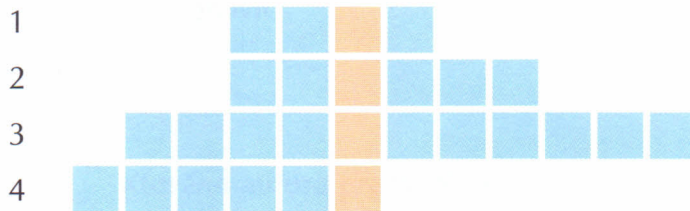
Hájnikova .....

1 – Doplň chýbajúce slovo piesne Láska, ..., láska.

2 – Velpieseň od Šalamúna nazývame aj Pieseň .....

3 – Umelecký smer, do ktorého zaraďujeme štúrovcov, nazývame .....

4 – Literárny druh, ktorý sa nevyznačuje dejovosťou, nazývame .....

2 Napíš, akými slovami autor nazýva:

a) horský potok, bystrinu.

b) bolestivé rany.

c) odдых, uvoľnenie.

.....

.....

.....

3 Vypíš z básne aspoň štyri liečivé účinky pobudnutia v horách a lesoch.

.....
.....
.....

4 Nahrad' podčiarknuté slová synonymami.

a) čo mrcha svet v nás skvári: .....

b) srdce hupká vozvysok: .....

c) už mŕtvie bôľ: .....

5 Vypíš z básne po dva umelecké prostriedky a **doplň** ich do tabuľky.

prirovnania	epiteta	metafory
.....	.....	.....
.....	.....	.....

Vyznanie

1 Z básne **vypíš** slová, ktoré majú nasledujúci význam.

- a) byť v pohybe, víriť, prúdiť .....
- b) náklonnosť veriť niečomu, niekomu .....
- c) veľký, obrovský .....
- d) hustý ihličnatý porast .....
- e) nežnosť, milota .....

2 **Rozhodni**, či sú tvrdenia pravdivé, alebo nepravdivé.

Báseň je napísaná sylabickým veršovým systémom.

pravda / nepravda

V básni nie je obkročný rým.

pravda / nepravda

Báseň nepatrí do prírodnej lyriky.

pravda / nepravda

V básni je lyrický hrdina, s ktorým sa autorka stotožňuje.

pravda / nepravda

3 **Napíš** po jednom príklade k umeleckým jazykovým prostriedkom. Ktorý z tróпов sa v básni nenachádza?

- epiteton .....
- personifikácia .....
- metafora .....
- zdrobnenina .....
- prirovnanie .....
- básnická otázka .....

4 **Zakrúžkuj**, čo nevyplýva z básne.

- a) Autorka sa vyznáva z lásky k prírode.
- b) Jar prebúdzá v ľuďoch aj túžbu po láske.
- c) S jarou človek naberá nové sily do života.
- d) Autorka nemá domov, nemá kam ísť.

5 **Vysvetli**, čo znamenajú trópy.

Hory sa váľajú v slnci.

.....

Boh varí v ohromnom hrnci elixír života.

.....

Modlitba

Modlitba Pána

1 Aký charakter má Modlitba Pána?

- a) podakovanie   b) prosba   c) odprosenie   d) rozkaz

Akú literárnu formu má Modlitba Pána?

- a) prozaickú   b) epickú   c) poetickú   d) lyrickú

2 Ktoré verše Modlitby Pána vyjadrujú:

a) prosbu, aby ľudia nehladovali?

.....

b) prosbu, aby ich stretalo len dobro?

.....

c) prosbu, aby všade vládol Boh?

.....

K anjelovi strážcovi

1 Doplň tvrdenia o modlitbe.

Kresťanské modlitby sa končia slovom .....

Modlitbu môžeme považovať aj za osobný rozhovor s .....

V kresťanských modlitbách ľudia odprosujú, prosia alebo .....

V kresťanských modlitbách sa ľudia obracajú k .....

2 Vypíš z textu slová, ktoré sú synonymami k uvedeným slovám.

raj .....

ochranca .....

ľúby .....

vykúpený .....

Kedy sa slovo ľúby môže napísať s „i“ na konci?

.....

Exupéryho modlitba

1 O čo prosí autor vo svojej modlitbe?

- a) Prosí, aby sa mu vyhýbali životné ťažkosti a problémy.
- b) Prosí o schopnosť rozlíšiť podstatné od menej podstatného.
- c) Prosí, aby vedel každý problém vyriešiť čím skôr.
- d) Prosí o to, aby bol dobrým priateľom.
- e) Prosí, aby bol užitočný.

2 Vysvetli vetu: „Nauč ma umeniu malých krokov!“

.....

.....

Rozhovor v parku so strážnym anjelom

1 Pomenuj umelecké prostriedky vo veršoch a spoj ich s vysvetlením.

Božie kľbká nepokoja –	deti
radost káže –	si unavený
už ti krídla oťaželi –	sú veselé, šantia

2 Vpíš ✓ do správneho políčka.

áno		nie
☐	Modlitba má básnickú formu.	☐
☐	Modlitba je vystavaná na monológ.	☐
☐	Autor použil voľný verš.	☐

Modlitba za starkú

1 Zakrúžkuj, čo o starkej spomenul autor v básni.

- a) Starká má pre nás vždy milé slovo.
- b) Starká nám venuje celú svoju pozornosť.
- c) Starká nás naučí veľa nového.
- d) Starká pečie výborné koláče.

2 Napíš, aký je rozdiel medzi podčiarknutými slovami. Obe daj do základného tvaru.

Starká sa o nás s nikým nedelí.

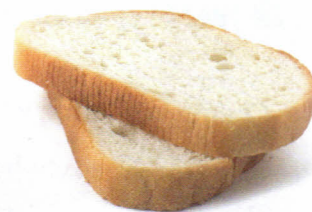
Pri nej má týždeň sedem nedelí.

.....

.....

Epická poézia

Mor ho!

1 Ktorý prívlastok sa k básni *Mor ho!* najlepšie hodí? **Vysvetli** svoj výber.

- a) osobná báseň   b) satirická báseň   c) hrdinská báseň

2 **Podčiarkni** správne tvrdenia o básni *Mor ho!*

Báseň je epická / lyrická / lyrickoepická.

Rým v básni je striedavý / združený / obkročný.

Báseň je napísaná voľným / sylabickým veršom.

Verše v básni majú 12 / 13 / 14 slabík.

Hlavnou postavou príbehu je vodca slovanských junákov / skupina junákov.

3 **Spoj** verše s vlastnosťou, ktorú autor pripisuje Slovanom.

vo dne, v noci na stole dar boží ho čaká

nábožnosť

oni čelom nebijú, do nôh neпадajú

nezlomnosť

Slovän na svojom seje, i žne len na svojom

pracovitost

pána mať je neprávost a väčšia byť pánom

pohostinnost

kdeže sú? My stojíme, ale oni padli

umiernenost

to je zem naša, daná Slovanom od Boha

hrdosť

máme pri vernej práci voždy svoj kus chleba

sloboda a rovnoprávnost

4 **Posúd'** pravdivosť tvrdení.

a) Slovanskí junáci priniesli cárovi božie dary.

áno / nie

b) Cár ochutnal chlieb, soľ a urazil sa.

áno / nie

c) V boji mali prevahu rímski bojovníci.

áno / nie

d) Cár sám bojoval a zabíjal junákov.

áno / nie

e) Bitka sa odohrala pod hradom.

áno / nie

f) Zo slovanských junákov prežili len poslovia.

áno / nie

g) Krik umierajúcich junákov sa niesol dodaleka.

áno / nie

5 K hlavným postavám **napíš** aspoň po 4 prívlastky.

junáci:

cár:

6 Vyškrtni slovo, ktoré nie je synonymom podčiarknutého slovesa z básne. Pracuj s Historickým slovníkom slovenského jazyka.

<u>Mor</u> ho!:	Hluš!	Bi!	Cháp!	Morduj!
<u>bláhal</u> už víťaz pyšný:	tešil sa	radoval sa	jasal	žiadal
ich oči bystro v okolo <u>si páča</u> :	pozerajú	sa páčia	hľadia	dívajú sa
<u>hriema</u> pyšný cár:	hreší	utešuje	nadáva	hromží

Spomedzi slov **vyber** synonymá k podčiarknutým slovám.

pobelavé <u>kaderie</u> :	kučery	šály	klobúky	kabáty
zasurmili <u>surmity</u> :	šable	kanóny	trúbky	gongy
<u>Detva</u> sa už nevráti:	mladosť	obec	radosť	mládež

7 Doplň trópy, ktoré hovoria o nasledujúcom.

prirovnanie o vzhľade junákov
epiteton o rímskom cárovi
personifikácia o boji
metafora o slovanskej krajine
symbol slovanskej krajiny

.....

.....

.....

.....

.....

8 Vytvor osnovu básne, ktorá bude mať 5 – 8 bodov.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9 Z básne **vypíš** štvorveršie, ktoré je hlavnou myšlienkou celej básne.

.....

.....

.....

.....

Rastislav

1 Spoj postavy z básne s ich funkciou.

Michal	veľkomoravský panovník
Rastislav	biskup
Zemižízeň	byzantský cár
Richbald	panovníkov radca

2 Podčiarkni z dvojice správne slovo, aby tvrdenie bolo pravdivé.

- Biskup pred panovníkom chváli / nechváli ľud.
- Ľud prispieva / neprispieva kňazstvu poplatkami.
- Biskup hovorí, že ľud chodí / nechodí na bohoslužby.
- Rastislav súhlasí / nesúhlasí s tým, aby ľud nútili chodiť do chrámu.
- Rastislav pochopil / nepochopil dôvod vzdoru svojho ľudu.
- Rastislav riešil vzniknutú situáciu potrestaním biskupa / poslaním žiadosti.

3 Vypíš z básne štyri slová s apostroфом a k nim pripíš aj neskrátený tvar.

Pouvažuj a vysvetli, prečo autor použil skrátené tvary slov.

4 Do tabuľky doplň po dve prídavné mená a dve slovesá, ktoré charakterizujú postavy.

	prídavné mená	slovesá
Rastislav		
Biskup		

5 Autor v básni použil veľa poetizmov. Nahrad ich synonymami.

- na prestole sedel kráľ .....
- preniesť do našských písmen .....
- kráľ vyrkne .....
- ak tra, dať mu zniest .....

6 Z básne Rastislav vypíš verše, v ktorých:

a) Zemižízeň hovorí o potrebách slovanského ľudu.

.....

.....

.....

b) Rastislav žiada v liste o príchod vierozvestcov.

.....

.....

.....

7 Vymaluj políčka, v ktorých sú pravdivé tvrdenia o básni Rastislav.

Literárny druh: epika	Forma: próza	Literárny druh: dráma	Rozprávač: neprítomný	Námet: história
Námet: vymyslená udalosť	Rým: prítomný	Verš: syLABický	Forma: poézia	Rým: neprítomný
Autor: štürovec	Rozprávač: ja-forma	Výstavba básne: dialóg	Literárny druh: lyrika	Hrdina: kolektívny

8 Vyber správnu možnosť.

Prečo je dielo Rastislav epické?

- a) Má básnickú formu.   b) Má dej a postavy.
c) Vyskytujú sa v ňom dialógy.   d) Nemá rozprávača.

Ktorý z nasledujúcich žánrov nezaraďujeme k epike?

- a) rozprávku   b) legendu
c) bájk   d) modlitbu

9 Odpoveď na otázky.

Ako sa volali bratia, ktorých Michal poslal na Veľkú Moravu?

.....

Z ktorého mesta bratia pochádzali?

.....

V ktorom roku bratia prišli na Veľkú Moravu?

.....

Ako sa volá písmo, ktoré bratia pre Slovanov vytvorili?

.....

Aké rehoľné meno prijal jeden z bratov?

.....